

RESULTATRÄKNING

		1.1. - 31.12.2017		1.1. - 31.12.2016
Premieinkomst och lagstadgade finansieringsandelar				
Premieinkomst	194 878 051,81		198 985 836,80	
Statens andel	737 348 058,72		729 999 698,31	
Folkpensionsanstaltens andel	<u>11 139 275,89</u>	943 365 386,42	<u>13 463 717,84</u>	942 449 252,95
Intäkter av placeringsverksamheten		18 930 602,78		23 679 141,85
Utbetalda ersättningar		-928 521 801,60		-920 902 496,15
Förändring av ansvarsskulden				
Premieansvar	-12 614 666,47		-11 964 013,86	
Ersättningsansvar	<u>-2 045 856,44</u>	-14 660 522,91	<u>-4 737 603,19</u>	-16 701 617,05
Driftskostnader		-12 122 412,24		-11 693 983,02
Kostnader för placeringsverksamheten		<u>-6 401 141,54</u>		<u>-16 139 058,29</u>
Resultat av försäkringsverksamheten		590 110,91		691 240,29
Övriga intäkter				
Intäkter av avbytarservice- verksamheten	155 881 286,16		171 980 937,96	
Projektet Ta hand om bonden	<u>678 101,85</u>	156 559 388,01	<u></u>	171 980 937,96
Övriga kostnader				
Kostnader för avbytarservice- verksamheten	-155 881 286,16		-171 947 250,70	
Kostnader för verksamheten för skydd i arbete	-590 110,91		-724 927,55	
Projektet Ta hand om bonden	<u>-678 101,85</u>	-157 149 498,92	<u></u>	-172 672 178,25
Räkenskapsperiodens resultat		<u><u>0,00</u></u>		<u><u>0,00</u></u>

BALANSRÄKNING

AKTIVA	31.12.2017		31.12.2016	
PLACERINGAR				
Placeringar i fastigheter				
Fastighetsaktier	37 177 652,76		35 060 609,28	
Övriga placeringar				
Aktier och andelar	203 970 465,28		171 467 337,75	
Finansmarknadsinstrument	1 000 000,00		1 000 000,00	
Övriga lånefordringar	<u>13 500,00</u>	242 161 618,04	<u>1 463 149,20</u>	208 991 096,23
FORDRINGAR				
Premiefordringar	14 790 078,36		14 417 792,02	
Fordringar hos staten och FPA	235 038,27		517 604,68	
Övriga fordringar	<u>481 550,27</u>	15 506 666,90	<u>573 134,13</u>	15 508 530,83
ÖVRIGA TILLGÅNGAR				
Materiella tillgångar				
Maskiner och inventarier	150 633,89		242 722,35	
Övriga materiella tillgångar	105 354,51		105 354,51	
Kassa och bank	<u>24 258 186,30</u>	24 514 174,70	<u>40 243 620,32</u>	40 591 697,18
AKTIVA RESULTATREGLERINGAR				
Räntor och hyror	897 884,68		1 011 670,00	
Övriga resultatregleringar	<u>2 136 663,42</u>	<u>3 034 548,10</u>	<u>2 287 254,41</u>	<u>3 298 924,41</u>
AKTIVA SAMMANLAGT		<u><u>285 217 007,74</u></u>		<u><u>268 390 248,65</u></u>
PASSIVA	31.12.2017		31.12.2016	
ANSVARSSKULD				
Premieansvar	120 993 509,56		108 378 843,09	
Ersättningsansvar	<u>135 914 803,82</u>	256 908 313,38	<u>133 868 947,38</u>	242 247 790,47
SKULDER				
Av direktförsäkringsverksamhet	1 432 666,29		1 408 204,44	
Skuld till staten och FPA	817 703,67		3 054 188,53	
Övriga skulder	<u>11 352 141,76</u>	13 602 511,72	<u>13 432 858,98</u>	17 895 251,95
PASSIVA RESULTATREGLERINGAR		<u>14 706 182,64</u>		<u>8 247 206,23</u>
PASSIVA SAMMANLAGT		<u><u>285 217 007,74</u></u>		<u><u>268 390 248,65</u></u>

FINANSIERINGSANALYS

	2017	2016
Rörelseverksamhetens kassaflöde		
Erhållna försäkringspremier	194 566 386,05	197 455 253,40
- till återförsäkrare betald andel	-36 158,73	-35 000,00
Statens och FPA:s andel	746 533 416,16	739 532 222,46
Utbetalda ersättningar	-926 445 826,22	-921 908 544,08
- av återförsäkrare erhållen andel	41 595,67	0,00
Erhållna räntor	936 300,61	1 007 290,44
Erhållna dividender	347 481,66	191 120,29
Övriga placeringsinkomster	1 812 688,68	2 603 151,35
Övriga inkomster från rörelseverksamheten		
Inkomster av avbytarserviceverksamheten	160 133 529,99	167 221 825,47
Projektet Ta hand om bonden	2 000 000,00	0,00
Övriga utbetalningar för rörelseverksamheten		
Kostnader för avbytarserviceverksamheten	-156 190 286,91	-171 888 183,41
Kostnader för verksamhet för skydd i arbete	-584 596,02	-727 237,89
Projektet Ta hand om bonden	-678 101,85	0,00
Övriga kostnader	-14 664 587,07	-14 043 107,13
Rörelseverksamhetens kassaflöde före finansiella poster och skatter	7 771 842,02	-591 209,10
Betalda räntor och betalningar för rörelseverksamhetens övriga finansiella kostnader	-37 799,25	-137 621,95
Rörelseverksamhetens kassaflöde	7 734 042,77	-728 831,05
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringar i placeringar (exkl. likvida medel)	-23 700 516,24	-14 034 354,56
Investeringar i och överlåtelseinkomster av immateriella och materiella tillgångar samt övriga tillgångar (netto)	-18 960,55	-5 952,00
Investeringarnas kassaflöde	-23 719 476,79	-14 040 306,56
Förändring av likvida medel	-15 985 434,02	-14 769 137,61
Likvida medel vid räkenskapsperiodens början ^{*)}	40 243 620,32	55 012 757,93
Likvida medel vid räkenskapsperiodens slut ^{*)}	24 258 186,30	40 243 620,32

^{*)} Innehåller balansposten Kassa och bank samt bankers placeringscertifikat som ingår i finansmarknadsinstrumenten.

Noter till bokslutet

PRINCIPER FÖR UPPRÄTTANDE AV BOKSLUTET

Bestämmelser

Bokslutet för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) upprättas med iakttagande av vad som i lagen om pension för lantbruksföretagare (LFÖPL) bestäms om bokföring och bokslut samt social- och hälsovårdsministeriets (SHM) förordningar, Finansinspektionens (FI) föreskrifter och anvisningar, den gällande bokföringslagen och bokföringsförordningen.

SHM anger genom en förordning de sätt på vilka upprättandet av LPA:s bokslut är undantaget från bestämmelserna i förordningen om försäkringsföretags bokslut och koncernbokslut. Vid upprättandet av LPA:s bokslut för 2017 tillämpas SHM:s förordning 614/2008 om försäkringsföretags bokslut och koncernbokslut med de undantag som enligt förordning 139/2016 gäller LPA:s bokslut. Dessutom tillämpas Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar 14/2012 (Dnr 7/01.00/2012) med senare ändringar.

Koncernbokslut

Uppgifterna om de fastighetsbolag som är helt i LPA:s ägo ges i noterna till balansräkningen, och inget koncernbokslut upprättas. Kombinerings är inte nödvändig för att erhålla en rättvisande bild av resultatet av LPA:s verksamhet och av den ekonomiska ställningen (BokfL 6 kap. 3 § och FI 6/101/2010).

Fordringar

Fordringarna upptas i balansräkningen antingen till sitt nominella värde eller till ett lägre sannolikt värde.

Osäkra fordringar har bokförts till ett sannolikt värde som är lägre än det nominella värdet. Nedskrivningar av osäkra premiefordringar samt i samband med skuld- och företagssanering efterskänkta fordringar och preskriberade premier behandlas som kreditförluster, vilka upptas som rättelse av premieinkomsten.

OFLA-regressfordringar och de fordringar som gäller återbetalning av kapitalvärdet av pensioner inom avträdelsesystemet har bokförts till sitt sannolika värde. Till övriga delar har fordringarna bokförts till sitt nominella värde.

Placeringar

Placeringarna värderas enligt Finansinspektionens anvisningar antingen till anskaffningsutgiften eller till ett verkligt värde som är lägre än anskaffningsutgiften. Värderingen har gjorts enligt fifu-principen antingen till anskaffningsutgiften eller till ett lägre verkligt värde.

Om marknadspriset på placeringar som är föremål för kontinuerlig handel underskrider anskaffningsvärdet, upptas skillnaden som en nedskrivning av kostnaderna för placeringsverksamheten. Återförda nedskrivningar som gjorts på placeringar bokförs som inkomst av placeringsverksamheten, och de undervärderingar som gjorts kan på detta sätt maximalt minska till anskaffningsutgiften.

De masskuldebrevslån som är avsedda att hållas under hela löptiden har i balansräkningen värderats till sin anskaffningsutgift, som ökats eller minskats med skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningsvärdet, varvid skillnaden periodiserats som ränteintäkter eller minskning av dem.

Placeringscertifikat värderas till deras anskaffningsutgift.

Fastighetsplaceringarna har i balansräkningen värderats antingen till anskaffningspriset, höjt med eventuella aktiverade anskaffningar, eller till ett lägre verkligt värde. Som fastigheternas verkliga värde används värderingar gjorda av en utomstående sakkunnig eller gjorda genom en intern beräkningsmetod.

De verkliga värdena per 31.12.2017 av affärs- och bostadsfastigheterna i bokslutet grundar sig på värden som fått genom en intern beräkningsmetod. Beträffande bostadsaktiebolagen AsOy Tapiolan Pyökki, AsOy Tapiolan Saarni och AsOy Tapiolan Tammi samt fastighetsaktiebolaget KOy Tapiolan Jalopuupysäköinti används som verkligt värde bostädernas sammanräknade försäljningspris enligt den officiella prislistan. Som verkligt värde för fastighetsaktiebolagen KOy Kauniaisten Asematie och KOy Hopia-avain används byggnadsrättens värde.

Driftskostnader verksamhetsvis

Driftskostnaderna och avskrivningarna upptas verksamhetsvis i resultaträkningens poster. De kostnader som skötseln av ersättningarna och upprätthållandet av arbetsförmågan orsakat ingår i utbetalda ersättningar, medan den kostnadsandel som placeringsverksamheten medfört ingår i kostnaderna för placeringsverksamheten. Som driftskostnader upptas kostnaderna för skötsel av försäkringarna och förvaltningskostnaderna. De lagstadgade betalningarna ingår i förvaltningskostnaderna. I posten övriga kostnader ingår kostnaderna för skötsel av avbytar-serviceverksamheten och verksamheten för skydd i arbete.

Enligt den avskrivningsplan som fastställdes år 2006 bokförs avskrivningar så att standardprogramvaror och andra utgifter med lång verkningstid avskrivs i form av jämna avskrivningar på fem år, medan maskiner och inventarier avskrivs i form av 25 % restvärdesavskrivningar. Den allmänna aktiveringsgränsen för maskiner, anordningar och standardprogram är 2 000 euro. Regelmässiga avskrivningar görs inte på konstanskaffningar.

Personalens försäkringsavgifter

Personalens lagstadgade pensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare har ordnats i Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo. Personalens lagstadgade olycksfallsförsäkring finns i LokalTapiola-gruppen. Försäkringsavgifterna har bokförts i resultaträkningen på prestationsbasis.

Principer för beräkning av ansvarsskulden

Enligt de grunder som SHM har fastställt ska LPA som ansvarsskuld bokföra de medel som behövs för att täcka de framtida utgifterna för anordnande av pensionsskydd enligt LFÖPL, upp till ett sådant belopp att den andel av pensionsanstaltens inkomster som inte ska användas för något annat ändamål förslår till täckning av utgifterna (LFÖPL 125 §).

Det premieansvar som föranleds av LFÖPL-pensionsskyddet för stipendiater finansieras med stipendiaternas försäkringspremier och intäkterna av placeringsverksamheten sedan kostnaderna avdrags. Med kostnader avses i bokslutet ersättningsutgifter och skäliga skötselkostnader. Den återstående delen av intäkterna överförs till premieansvaret enligt de grunder som SHM fastställt.

Det ansvar som föranleds av anordnandet av arbetsskadeskydd enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (OFLAL) finansieras ur grundskyddsandelen, statens andel och lantbruksföretagarnas premieandel enligt förhållandet mellan de finansieringsandelar som anges i OFLAL 148 § 2 och 3 mom. De medel som behövs för att täcka de framtida utgifterna för anordnandet av arbetsskadeskyddet ska LPA uppta som ersättningsansvar enligt de grunder som SHM fastställt. Till ersättningsansvaret ska varje år överföras det belopp med vilket de försäkrades andel som nämns i OFLAL 148 § 3 mom. skiljer sig från den årliga premieinkomsten.

Utöver vad som i OFLAL 148 § bestäms om finansiering av totalkostnaderna, ska Folkpensionsanstalten (FPA) och LPA åren 2004–2018 betala en avgift för komplettering av ersättningsansvaret för att täcka det ansvarsunderskott som i fråga om grundskyddsandelen uppstått före 2004, så att avgiften

fördelar sig på de andelar som FPA och LPA ska ansvara för enligt förhållandet mellan de finansieringsandelar som anges i 150 §. Enligt grunderna är kompletteringsavgiften ett fast belopp på 2,5 miljoner euro per år, varav FPA:s andel är 1,9 miljoner euro och LPA:s LFÖPL-andel 0,6 miljoner euro.

Den ansvarsskuld som gäller olycksfallsförsäkringen för fritiden beräknas enligt de grunder som SHM har fastställt.

Nyckeltal

De nyckeltal som beskriver LPA:s ekonomiska situation och beräkningsprinciperna för dem ingår i noterna.

Förkortningar:

LFÖPL	lagen om pension för lantbruksföretagare
AVTRPL	lagen om avträdelsepension
AVSTÖL	lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1995–2006) och lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (2007–2018)
OFLA	lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare
OFLA-Ft	fritidsolycksfallsförsäkring
LPA-DAGPL	lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen
GLF	grupplivförsäkring
StPEL	lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

PREMIEINKOMST OCH LAGSTADGADE FINANSIERINGSANDELAR

Premieinkomst	2017		2016
LFÖPL-grundpensionsförsäkring	180 245 066,78		182 503 614,95
Grupplivförsäkring	703 115,94		735 595,78
OFLA-At-försäkring	10 641 076,85		10 931 959,30
OFLA-Ft-försäkring	3 717 074,15		5 157 231,36
Premieinkomst före kreditförluster och återförsäkrarnas andel	195 306 333,72		199 328 401,39
Kreditförluster på premiefordringar (-)			
LFÖPL	-365 296,30	-282 932,64	
OFLA	-24 967,04	-22 724,63	
GLF	-1 859,84	-1 907,32	-307 564,59
Premieinkomst före återförsäkrarnas andel	194 914 210,54		199 020 836,80
Återförsäkrarnas andel (-)	-36 158,73		-35 000,00
Premieinkomst	194 878 051,81		198 985 836,80
Statens andel x)			
LFÖPL	662 014 361,93		643 210 352,28
AVTRPL	28 305 477,53		31 290 511,26
AVSTÖL	34 302 353,05		40 208 662,02
OFLA	9 922 771,25		12 407 229,11
LPA-DAGPL	2 803 094,96		2 882 943,64
Statens andel	737 348 058,72		729 999 698,31
Folkpensionsanstaltens andel	11 139 275,89		13 463 717,84
Premieinkomst och lagstadgade finansieringsandelar	943 365 386,42		942 449 252,95

x) Innehåller inte statens andel för avbytarverksamheten.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

UTBETALDA ERSÄTTNINGAR

2017

2016

Pensioner

LFÖPL-grundpensioner x)	694 350 014,81		685 058 806,18
LFÖPL-tilläggs pensioner	8 057,64		8 009,88
ArPL, APL, KAPL, KoPL, SjöPL, StPL, KomPL, KyPL, FPAL grundpens.	205 044 214,21		202 872 090,76
ArPL, APL, KAPL, KoPL, SjöPL, StPL, KomPL, KyPL, FPAL tilläggs pens.	1 945 397,94		1 943 169,08
Pensioner för oavlönade perioder och StPEL	2 357 508,60		1 979 425,93
FöPL-grundpensioner	16 921 903,06		16 079 699,62
FöPL-tilläggs pensioner	9 527,28		9 470,88
AVTRPL	28 305 477,53		31 290 511,26
AVSTÖL	32 701 521,88		38 544 543,71
OFLA	15 368 190,20	15 932 441,20	
Andel enligt OFLA 15 § 2 mom. och 15 a § (-)	-3 793 964,58	11 574 225,62	-4 585 622,35
		993 217 848,57	989 132 546,15

Ersättningar

OFLA	21 844 495,54		22 995 490,55
LPA-DAGPL	2 641 572,59		2 715 406,61
GLF	1 170 855,26		1 219 046,14
	25 656 923,39		26 929 943,30

Pensioner och ersättningar

1 018 874 771,96 1 016 062 489,45

Övriga utbetalningar

684 094,49 555 978,22

Ansvarsfördelningsersättningar (-)

ArPL-KAPL-KoPL-SjöPL	-85 828 101,24	-91 135 060,45	
FöPL	-16 915 894,69	-16 097 568,13	
Pensioner för oavlönade perioder	-3 409,77	-102 747 405,70	68 091,02
			-107 164 537,56

StPEL-Statens ersättning

-74 338,49 -55 879,78

Utbetalda ersättningar före skötselkostnaderna och återförsäkrarnas andel

916 737 122,26 909 398 050,33

Kostnader för handläggning av ersättningar

11 787 671,07 11 462 418,99

Skötsel av verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan

38 603,94 42 026,83

Utbetalda ersättningar före återförsäkrarnas andel

928 563 397,27 920 902 496,15

Återförsäkrarnas andel (-)

-41 595,67 0,00

Utbetalda ersättningar

928 521 801,60 920 902 496,15

x) Innehåller även LFÖPL:s andel till OFLA.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

SPECIFIKATION AV NETTOINTÄKTERNA AV PLACERINGSVERKSAMHETEN

Intäkter av placeringsverksamheten	2017		2016	
Intäkter av fastighetsplaceringar				
Övriga intäkter (hyresintäkter)	1 183 278,95		1 989 606,73	
Övriga intäkter	<u>0,00</u>	<u>1 183 278,95</u>	<u>0,00</u>	<u>1 989 606,73</u>
Intäkter av övriga placeringar				
Dividendint. och vinstandelar	347 481,66		191 120,29	
Ränteintäkter	822 515,29		993 178,34	
Övriga intäkter	<u>738 032,16</u>	<u>1 908 029,11</u>	<u>695 919,46</u>	<u>1 880 218,09</u>
		3 091 308,06		3 869 824,82
Återförda nedskrivningar		4 051 060,51		6 373 957,09
Försäljningsvinster		<u>11 788 234,21</u>		<u>13 435 359,94</u>
		18 930 602,78		23 679 141,85
Kostnader för placeringsverksamheten				
Kostnader för fastighetsplaceringar		2 201 232,36		2 084 667,08
Kostnader för övriga placeringar		236 153,82		231 058,71
Räntekostnader och andra kostnader för främmande kapital		<u>37 799,25</u>		<u>137 621,95</u>
		2 475 185,43		2 453 347,74
Nedskrivningar och avskrivningar				
Nedskrivningar	2 525 751,17		10 544 316,11	
Planenliga avskrivningar av placeringstillgångar	<u>0,00</u>	<u>2 525 751,17</u>	<u>0,00</u>	<u>10 544 316,11</u>
Försäljningsförluster		<u>1 039 013,94</u>		<u>2 703 050,44</u>
		6 039 950,54		15 700 714,29
Kostnader för skötsel av placeringsverksamheten		<u>361 191,00</u>		<u>438 344,00</u>
		6 401 141,54		16 139 058,29
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen		12 529 461,24		7 540 083,56
Fördelning av nettointäkterna av placeringsverksamheten:				
LFÖPL-verksamhet		5 932 331,08		3 685 167,35
OFLA-At-verksamhet		5 447 894,18		3 174 377,73
OFLA-Ft-verksamhet		<u>1 149 235,98</u>		<u>680 538,48</u>
		<u>12 529 461,24</u>		<u>7 540 083,56</u>

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

DRIFTSKOSTNADER

Totala driftskostnader verksamhetsvis (exkl. avbytarverksamhet och skydd i arbete)	2017		2016	
	Driftsutgifter	Planenliga avskrivningar	Totalt	Totalt
Utbetalda ersättningar	11 772 548,25	53 726,76	11 826 275,01	11 504 445,82
Kostnader för skötsel av ersättningar	11 733 944,31	53 726,76	11 787 671,07	11 462 418,99
Kostnader för skötsel av verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan	38 603,94	0,00	38 603,94	42 026,83
Driftskostnader	12 067 159,77	55 252,47	12 122 412,24	11 693 983,02
Kostn. för skötsel av försäkr.verksamh.	6 283 491,48	28 770,52	6 312 262,00	6 020 664,53
Kostnader för förvaltningen	5 783 668,29	26 481,95	5 810 150,24	5 673 318,49
Driftskostnader för placeringsverksamh.	361 191,00	0,00	361 191,00	438 344,00
Totala driftskostnader	24 200 899,02	108 979,23	24 309 878,25	23 636 772,84

Specifikation av förvaltningskostnaderna i resultaträkningen	2017		2016	
Lagstadgade avgifter				
PSC:s kostnadsandel	480 870,56		521 685,79	
Besvärnämnden för arb.pens.ärenden	56 826,84		92 340,90	
Finansinspektionens tillsynsavgift	11 226,84	548 924,24	8 540,88	622 567,57
Övriga förvaltningskostnader		502 374,19		606 179,40
Totalt		1 051 298,43		1 228 746,97
Revisorernas arvoden				
Revision		17 004,12		30 752,00
Övriga tjänster eller skatterådgivning		0,00		0,00
		17 004,12		30 752,00

Fördelning av de totala driftskostnaderna

LFÖPL-verksamhet	17 498 846,05	16 877 892,90
OFLA-At-verksamhet	5 155 495,88	4 800 673,58
OFLA-Ft-verksamhet	818 087,46	766 066,30
AVSTÖ-verksamhet	837 448,86	1 192 140,06
	24 309 878,25	23 636 772,84

Personalkostnader (exkl. avbytarverksamhet och skydd i arbete)

Löner och arvoden	7 934 856,19	8 324 392,97
Pensionskostnader	1 501 016,89	1 770 112,04
Övriga lönebikostnader	339 884,72	508 829,34
Övriga personalkostnader	574 062,26	544 766,14
	10 349 820,06	11 148 100,49

Ledningens löner och arvoden, pensionsförbindelser, penninglån och villkor för dem samt säkerheter och ansvarsförbindelser

Arvoden till delegationens medlemmar och deras ersättare	31 730,00	29 847,00
Arvoden till styrelsemedlemmarna och deras ersättare	70 137,00	69 040,00
Löner och arvoden till verkställande direktören och ställföreträdare	325 137,41	306 186,38

Löner och arvoden till verkställande direktören och ställföreträdare år 2017 består av utbetalda löner och naturaförmåner.

Dessutom ingår i beloppet en engångsersättning på grund av APL-tilläggspensionssystem och motsvarande tilläggspensionssystem som avslutats genom beslut av LPA:s styrelse.

Som pensionsålder för verkställande direktören har avtalats 63 år. Tilläggspensionsskydd har ordnats i Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget LokalTapiola.

Ett pensionsskydd enligt minimivillkoren i ArPL-systemet har finansierats för personer i förtroendeuppdrag.

Ledningen har inte beviljats penninglån, säkerheter eller andra ansvarsförbindelser.

Nettoantalet anställda i genomsnitt	2017	2016
Kontorspersonal	148	144
Ombudsmän	33	34

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRINGEN I ANSVARSSKULDEN

	31.12.2017	Förändr. 2017	31.12.2016	31.12.2015
Premieansvar för LFÖPL-grundpensionsskyddet	44 315 382,70	-767 958,73	45 083 341,43	44 965 623,06
Premieansvar för LFÖPL-grundskyddet för stipendiater	76 674 651,41	13 384 662,37	63 289 989,04	51 443 254,16
Premieansvar för LFÖPL-tilläggs-pensionsskyddet	3 475,45	-2 037,17	5 512,62	5 952,01
Ersättningsansvar för LFÖPL-tilläggs-pensionsskyddet	25 541,98	-1 577,71	27 119,69	28 403,75
Ersättningsansvar för OFLA-At	112 910 857,52	2 470 597,21	110 440 260,31	106 198 315,62
Ersättningsansvar för OFLA-Ft	22 978 404,32	-423 163,06	23 401 567,38	22 904 624,82
	256 908 313,38	14 660 522,91	242 247 790,47	225 546 173,42

ÖVRIGA INTÄKTER

2017

2016

Intäkter av avbytarverksamheten

Ersättn. för kommunernas driftskostn. för avbytarservice	139 569 500,30	154 185 232,30
Ersättn. för kommunernas förvaltn.kostn. för avbytarservice	13 338 914,20	13 338 930,52
Ersättning för LPA:s förvaltningskostnader för avbytarservice	1 461 142,52	1 619 000,00
Ersättn. för förvaltn.kostn. för avbytarserv. för pälsdjursuppf.	181 999,56	181 998,60
Ersättn. för driftskostn. för avbytarservice för pälsdjursuppf.	1 110 986,41	2 419 842,29
Ersättning för kostnaderna för vikariehjälp för renskötare	218 743,17	235 934,25
Projektet Ta hand om bonden	678 101,85	0,00
	156 559 388,01	171 980 937,96

ÖVRIGA KOSTNADER

Kostnader för avbytarverksamheten

Kommunernas driftskostnader för avbytarservice	139 569 500,30	154 185 232,30
Kommunernas kostn. för den lokala avbytarserviceförvaltn.	13 338 914,20	13 338 930,52
Förvaltningskostn. för avbytarservice för pälsdjursuppf.	181 999,56	181 998,60
Driftskostnader för avbytarservice för pälsdjursuppfödare	1 110 986,41	2 419 842,29
Kostnader för vikariehjälp för renskötare	218 743,17	235 934,25
LPA:s kostnader för skötsel av avbytarservice		
Personalkostnader	548 285,34	634 545,34
ADB-kostnader	414 870,53	427 683,28
Övriga kostnader	496 857,65	520 155,28
Avskrivningar	1 129,00	1 461 142,52
	155 881 286,16	1 585 312,74
		171 947 250,70

Kostnader för verksamhet för skydd i arbete

Arbetskyddsstipendier	85 133,00	131 850,00
Förvaltningskostnader för skydd i arbete	504 977,91	593 077,55
Utgifter för projektet Ta hand om bonden	678 101,85	0,00
	1 268 212,76	724 927,55

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

PLACERINGAR

Placeringarnas verkliga värde och värderingsdifferens

Placeringar	31.12.2017	Återstående anskaffningsutgift	Bokföringsvärde	Verkligt värde
Fastighetsplaceringar				
Fastighetsaktier		37 177 652,76	37 177 652,76	63 575 744,43
Övriga placeringar				
Aktier och andelar		203 970 465,28	203 970 465,28	227 752 815,74
Finansmarknadsinstrument		1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00
Övriga lånefordringar		13 500,00	13 500,00	13 500,00
		242 161 618,04	242 161 618,04	292 342 060,17

I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningspriset, periodiserad som ränteintäkter eller som en minskning av dessa

0,00
242 161 618,04

Värderingsdifferens 31.12.2017 (skillnaden mellan det verkliga värdet och bokföringsvärdet)

50 180 442,13

Placeringar	31.12.2016	Återstående anskaffningsutgift	Bokföringsvärde	Verkligt värde
Fastighetsplaceringar				
Fastighetsaktier		35 060 609,28	35 060 609,28	65 835 304,38
Övriga placeringar				
Aktier och andelar		171 467 337,75	171 467 337,75	189 728 842,85
Finansmarknadsinstrument		1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00
Övriga lånefordringar		1 463 149,20	1 463 149,20	1 463 149,20
		208 991 096,23	208 991 096,23	258 027 296,43

I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningspriset, periodiserad som ränteintäkter eller som en minskning av dessa

0,00
208 991 096,23

Värderingsdifferens 31.12.2016 (skillnaden mellan det verkliga värdet och bokföringsvärdet)

49 036 200,20

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

Fastighetsplaceringar

Förändringar i fastighetsplaceringar

Anskaffn.utgift	1.1.2016
Ökningar	
Minskningar	
Anskaffn.utgift	30.12.2016
Anskaffn.utgift	31.12.2016
Ökningar	
Minskningar	
Anskaffn.utgift	31.12.2017

Fastighetsaktier

33 394 535,57
8 012 181,09
-6 346 107,38
<u>35 060 609,28</u>
<u>35 060 609,28</u>
5 297 970,41
-3 290 926,93
<u>37 067 652,76</u>

2017

Fastighetsaktier i eget bruk

Återstående anskaffningsutgift	10 836 228,28
Bokföringsvärde	10 836 228,28
Verkligt värde	17 499 212,99

Placeringsfastighets- och bostadsaktier

	Ägarandel	Bokföringsvärde	Verkligt värde
Kiinteistö Oy Espoon Finnbo	100,0 %	1 550 000,00	1 550 000,00
Kiinteistö Oy Kauniaisten Asematie 13	100,0 %	3 034 871,03	3 280 000,00
Kiinteistö Oy Metsätapiola	51,02 %	19 043 548,21	35 714 000,00
Kiinteistö Oy Tietäjantie 11	100,0 %	990 000,00	990 000,00
Kiinteistö Oy Hopia-avain	100,0 %	1 600 000,00	1 600 000,00
Asunto Oy Kauniaisten Läntinen Koulupolku 2	100,0 %	1 235 667,92	4 180 000,00
Asunto Oy Otatornit	29,6 %	1 880 527,80	5 080 000,00
Asunto Oy Kittilän Kätkäläinen	23,0 %	416 090,20	612 000,00
Vierumäki Golf Garden Oy rak.nro 143		461 655,12	500 000,00
		<u>30 212 360,28</u>	<u>53 506 000,00</u>

Övriga fastighets- och bostadsaktier

Kiinteistö Oy Metsätapiolan Pysäköinti	51,02 %	3 552 196,59	3 552 196,59
Kiinteistö Oy Tapiolan Jalopuupysäköinti	17,4 %	1 608 624,06	1 613 589,60
As Oy Tapiolan Jalava	0,4 %	17 833,97	25 588,55
As Oy Tapiolan Pyökki	5,1 %	418 900,53	769 812,91
As Oy Tapiolan Saarni	4,2 %	96 983,81	703 050,30
As Oy Tapiolan Tammi	20,0 %	1 160 753,52	3 405 506,48
		<u>6 855 292,48</u>	<u>10 069 744,43</u>

Fastighets- och bostadsaktier totalt

<u>37 067 652,76</u>	<u>63 575 744,43</u>
----------------------	----------------------

Övriga placeringar

Aktier och andelar

	Bokföringsvärde	Verkligt värde
Börsbolag	3 224 548,70	3 878 183,32
Andra än börsbolag totalt	3 601 953,89	3 970 450,61
Andelar i placeringsfonder totalt	197 143 962,69	219 904 181,81

Aktier och andelar totalt

<u>203 970 465,28</u>	<u>227 752 815,74</u>
-----------------------	-----------------------

Masskuldebrevslån

1 000 000,00	1 000 000,00
--------------	--------------

Övriga lånefordringar

Lånefordringarna fördelade efter säkerheten

	2017	2016
Bankgaranti	13 500,00	16 500,00

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

FÖRÄNDRINGAR I IMMATERIELLA OCH MATERIELLA TILLGÅNGAR

	Immateriella tillgångar	Materiella tillgångar	Totalt
Anskaffningsutgift 1.1.2017	217 546,86	1 162 178,25	1 379 725,11
Helt avskrivna under det föregående året	-217 546,86	0,00	-217 546,86
Ökningar	0,00	18 960,55	18 960,55
Minskningar	0,00	-327 067,82	-327 067,82
Anskaffningsutgift 31.12.2017	0,00	854 070,98	854 070,98
Akkumulerade avskrivningar 1.1.2017	-217 546,86	-814 101,39	-1 031 648,25
Helt avskrivna under det föregående året	217 546,86	0,00	217 546,86
Akkumulerade avskrivningar av minskningar	0,00	327 067,82	327 067,82
Avskrivningar under räkenskapsperioden	0,00	-111 049,01	-111 049,01
Akkumulerade avskrivningar 31.12.2017	0,00	-598 082,58	-598 082,58
Bokföringsvärde 31.12.2017	0,00	255 988,40	255 988,40

Anskaffningar/avskrivningar verksamhetsvis

	Bokföringsvärde 1.1.2017	Ökning/Minskning netto	Avskrivning	Bokföringsvärde 31.12.2017
Avbytarverksamhet	4 516,01	0,00	1 129,00	3 387,01
Skydd i arbete	3 763,17	0,00	940,78	2 822,39
Övrig verksamhet	339 797,68	18 960,55	108 979,23	249 779,00
	348 076,86	18 960,55	111 049,01	255 988,40

ANSVAR

Placeringsansvar

Återstående obetald del av placeringsansvar	31.12.2017
Bocap SME Achievers Fund II Ky	1 718 158,00
Essedel Russia Opportunity Fund Ky	2 090,55
IPR.VC Fund I Ky	706 743,97
Panacea Invest III	8 412,00
VNT Management/ Power Fund II Ky	0,00
Selected Mezzanine Funds I Ky	109 980,00
Selected Private Equity Ky	137 404,00
Superhero Venture Fund 2015	892 743,72

Leasinghyres- och andra avtalsbaserade ansvar

Betalas under 2018	132 172,14
Betalas senare	347 074,24
Totalt	479 246,38

Hyresansvar

Betalas under 2018	118 638,00
Betalas senare	309 190,50
Totalt	427 828,50

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

FORDRAN HOS STATEN OCH FPA / SKULD TILL STATEN OCH FPA

Fordran (+) / Skuld (-)

FORDRAN HOS STATEN / SKULD TILL STATEN

	2017	2016
LFÖPL 135 §	-185 638,07	-2 489 647,72
AVTRPL 22 §	-294 522,47	-209 488,74
AVSTÖL 38 §	-197 646,95	-291 337,98
OFLA 16 §	122 771,25	327 229,11
LPA-DAGPL 10 §	-66 905,04	-37 056,36
	-621 941,28	-2 700 301,69

FORDRAN HOS FPA / SKULD TILL FPA

OFLA 16 §	39 275,88	163 717,84
	-582 665,40	-2 536 583,85

PASSIVA RESULTATREGLERINGAR

	2017	2016
Statsandelsförskott (jord- och skogsbruksministeriet)	-4 725 000,00	-5 366 666,65
Övriga resultatregleringar	-8 096 579,80	-2 841 068,08
	-12 821 579,80	-8 207 734,73

FORDRAN/SKULD AV ANSVARSFÖRDELNING

	2017	2016
Aktiva resultatregleringar (+) / Passiva resultatregleringar (-)		
FöPL-pensioner	258 073,42	629 787,20
ArPL-, APL-, KAPL-, KoPL-, SjöPL-, FPAL-, StPL-, KomPL- och KyPL-pensioner	-1 853 342,87	69 136,55
Pensioner för oavlönade perioder	-31 259,97	-39 471,50
	-1 626 529,42	659 452,25

INNEHAV I ANDRA FÖRETAG

	Andel %	Eget kapital 31.12.2017	Räkenskapsperiodens vinst/förlust, euro
Fastighets- och bostadsbolag helt i LPA:s ägo:			
Kiinteistö Oy Espoon Finnbo, Esbo	100	1 685 086,05	-5 484,07
Kiinteistö Oy Kauniaisten Asematie 13, Grankulla	100	3 018 440,32	-16 437,50
Kiinteistö Oy Tietäjantie 11, Esbo	100	653 272,31	-606,66
Asunto Oy Kauniaisten Läntinen Koulupolku 2, Grankulla	100	1 170 817,12	-3 623,22
Kiinteistö Oy Hopia-avain, Helsingfors	100	1 029 470,16	-13 344,88
Fastighets- och bostadsbolag delvis i LPA:s ägo:			
Kiinteistö Oy Metsätapiola, Esbo	51,02	31 029 450,37	2 947 112,20
Kiinteistö Oy Metsätapiolan Pysäköinti, Esbo	51,02	6 567 854,59	-295 966,52
Kiinteistö Oy Tapiolan Jalopuupysäköinti, Esbo	17,40	12 177 786,29	-3 460,57
Asunto Oy Tapiolan Jalava, Esbo	0,39	17 601 462,24	-17,39
Asunto Oy Tapiolan Pyökki, Esbo	5,14	15 393 953,46	23,90
Asunto Oy Tapiolan Saarni, Esbo	4,16	14 712 907,68	18,58
Asunto Oy Tapiolan Tammi, Esbo	20,01	12 443 422,29	-60,89
Asunto Oy Otatornit, Esbo	29,6	2 000 548,15 x)	319 119,88 x)
Asunto Oy Kittilän Kätkäläinen, Kittilä	23,0	1 442 689,24 x)	-5 363,00 x)

x) Uppgifter enligt bokslutet för 2016.

Nyckeltal över LPA:s ekonomiska utveckling och försäkringsverksamhet

Innehåller inte avbytarverksamheten.

	2017	2016	2015	2014	2013
	mn euro	mn euro	mn euro	mn euro	mn euro
Premieinkomst	195,3	199,3	205,0	208,4	207,7
Statens andel	737,3	730,0	717,7	706,0	698,3
Folkpensionsanstaltens andel	11,1	13,5	10,0	12,3	13,3
Utbetalda pensioner och övriga ersättningar	-1 043,1	-1 039,6	-1 037,8	-1 009,1	-993,2
Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde	13,8	9,2	14,9	26,9	19,0
avkastning på sysselsatt kapital, %	4,3 %	3,3 %	5,2 %	11,5 %	9,2 %
Placeringsverksamhetens resultat till verkligt värde	6,6	2,1	7,3	20,1	12,9
Omsättning	955,4	966,5	962,5	947,6	937,0
Driftskostnader totalt	-24,3	-23,6	-24,4	-22,6	-25,1
% av omsättningen	2,5 %	2,4 %	2,5 %	2,4 %	2,7 %
LFÖPL-driftskostnader, % av LFÖPL-arbetsinkomstsumman	1,5 %	1,4 %	1,3 %	1,2 %	1,4 %
Ansvarsskuld	256,9	242,2	225,5	203,9	184,4
Pensionstillgångar	307,1	291,3	281,1	264,3	241,5
LFÖPL-arbetsinkomstsumma	1 277,6	1 319,0	1 347,8	1 404,0	1 425,7

	personer	personer	personer	personer	personer
LFÖPL-försäkrade 31.12	62 190	65 125	67 157	70 754	73 211
OFLA-försäkrade 31.12	83 275	85 394	88 297	91 326	92 878
Pensions- och ersättningstagare 31.12	119 345	123 839	128 505	132 850	137 462

Formler för nyckeltalen och deras innehåll 31.12.2016

Premieinkomst

LFÖPL- och OFLA-premieinkomsterna på prestationsbasis före avdrag för kreditförlusterna och återförsäkrarnas andel.

Statens andel

De statsandelar som LPA erhållit för kostnaderna för LFÖPL-systemet och avträdelssystemen.

Folkpensionsanstaltens andel

Den andel som Folkpensionsanstalten betalat av kostnaderna för olycksfallssystemet.

Utbetalda pensioner och ersättningar

De pensioner och ersättningar som har betalats till pensionstagarna före avdrag för ansvarsfördelningsersättningen.

Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde

Nettointäkterna av placeringarna till verkligt värde = förändringen i marknadsvärdena mellan slutet och början av rapporteringsperioden - kassaflödet under perioden.

Avkastningen på sysselsatt kapital beräknas med en TWR-formel (time weighted return).

Avkastningens dagsnotering = (Förändringen - Kassaflödet) / (Föregående dags marknadsvärde)*100

Förändring = Nuvarande marknadsvärde - föregående dags marknadsvärde

Kassaflöde = köp - försäljning - intäkter + kostnader

Avkastningen på längre sikt räknas ut genom följande kedja:

Avkastning = $((1 + \text{avkastning}_1) * (1 + \text{avkastning}_2) * \dots * (1 + \text{avkastning}_n) - 1) * 100$

Placeringsverksamhetens resultat till verkligt värde

Placeringsverksamhetens resultat till verkligt värde = nettointäkterna av placeringsverksamheten till verkligt värde - avkastningskravet på ansvarsskulden.

Omsättning

Omsättningen = premieinkomsten före kreditförluster på premiefordringar och återförsäkrarnas andel + statens andel +

Folkpensionsanstaltens andel + intäkter av placeringsverksamheten enligt resultaträkningen.

Driftskostnader totalt

De sammanlagda driftskostnaderna verksamhetsvis (exkl. avbytar-service och skydd i arbete).

Ansvarsskuld

Ansvarsskulden i balansräkningen.

Pensionstillgångar

Pensionstillgångarna = LPA:s ansvarsskuld per 31.12.2017 + skillnaden mellan placeringarnas bokföringsvärde och verkliga värde.

LFÖPL-arbetsinkomstsumma

Den LFÖPL-arbetsinkomstsumma som har beräknats för hela året utifrån försäkringsbeståndet per 31.12.2017.

Placeringsfördelning till verkligt värde

Ränteplaceringar sammanlagt

Lånefordringar ¹⁾

Masskuldebrevslån

Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner ^{1) 2)}

Aktieplaceringar sammanlagt

Noterade aktier ³⁾

Kapitalplaceringar ⁴⁾

Onoterade aktier ⁵⁾

Fastighetsplaceringar sammanlagt

Direkta fastighetsplaceringar

Fastighetsplaceringsfonder och kollektiva investeringar

Övriga placeringar

Placeringar i hedgefonder ⁶⁾

Råvaruplaceringar

Övriga placeringar ⁷⁾

Placeringar sammanlagt

Effekt av derivat ⁹⁾

Placeringar till verkligt värde sammanlagt

Masskuldebrevsportföljens modifierade duration

Grundfördelning				Riskfördelning ⁸⁾					
31.12.2017		31.12.2016		31.12.2017		31.12.2016	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012
mn euro	%	mn euro	%	mn euro	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾
143,55	48,3	140,26	50,7	143,55	48,3	50,7	51,5	52,9	54,2
0,01	0,0	0,02	0,0	0,01	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
86,61	29,1	84,78	30,7	86,61	29,1	30,7	29,6	31,1	34,7
56,93	19,2	55,47	20,1	56,93	19,2	20,1	21,8	21,8	19,4
101,30	34,1	85,23	30,8	101,30	34,1	30,8	26,3	25,7	27,0
97,33	32,8	81,69	29,5	97,33	32,8	29,5	24,3	23,1	24,6
3,92	1,3	3,48	1,3	3,92	1,3	1,3	2,0	2,6	2,4
0,05	0,0	0,05	0,0	0,05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
48,20	16,2	47,66	17,2	48,20	16,2	17,2	19,9	18,4	15,7
46,08	15,5	45,66	16,5	46,08	15,5	16,5	19,2	17,8	15,1
2,13	0,7	2,00	0,7	2,13	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6
4,08	1,4	3,38	1,2	4,08	1,4	1,2	2,4	3,0	3,1
3,11	1,0	2,90	1,0	3,11	1,0	1,0	1,8	2,1	2,3
0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,0	0,3	0,6	0,7
0,98	0,3	0,49	0,2	0,98	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
297,14	100,0	276,53	100,0	297,14	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
297,14	100,0	276,53	100,0	297,14	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4,51

1) Inklusive upplupna räntor.

2) Inklusive kassa och bank samt köpeskillingsfordringar och -skulder.

3) Inklusive blandfonder om dessa inte kan hänföras till någon annan post.

4) Inklusive kapitalfonder och mezzaninefonder samt placeringar i infrastrukturen.

5) Inklusive onoterade fastighetsplaceringsbolag.

6) Inklusive alla typer av andelar i hedgefonder oberoende av fondens strategi.

7) Inklusive de poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag.

8) Riskfördelningen kan redovisas för jämförelseperioderna allteftersom uppgifter samlas in (inte retroaktivt).

Om siffrorna för jämförelseperioderna redovisas och perioderna inte är fullständigt jämförbara ska detta nämnas.

9) Inklusive derivatens verkan på skillnaden mellan grundfördelningen och riskfördelningen. Påverkan av derivaten kan vara +/- . Efter justeringen av skillnaden är slutsumman av riskfördelningen lika med grundfördelningen.

10) Den proportionella andelen beräknas genom att använda slutsumman av "Placeringar till verkligt värde sammanlagt" som divisor.

Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital

	Placeringsv. nettointäkt marknads- värde ⁸⁾	Sysselsatt kapital ⁹⁾	Avkastnings-% på sysselsatt kapital	Avkastnings-% på sysselsatt kapital			
	31.12.2017			2016	2015	2014	2013
	mn euro	mn euro	%	%	%	%	%
Avkastning € / % på sysselsatt kapital							
Ränteplaceringar sammanlagt	2,90	163,55	1,68	3,18	-0,11	3,58	1,50
Lånefordringar ¹⁾	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Masskuldebrevslån	2,76	84,56	3,26	5,54	0,21	6,87	2,46
Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner ^{1) 2)}	0,15	78,97	0,22	0,09	0,10	0,18	0,26
Aktieplaceringar sammanlagt	9,71	88,03	11,01	3,44	11,71	8,06	16,14
Noterade aktier ³⁾	9,84	84,08	11,70	6,04	13,96	10,28	16,91
Kapitalplaceringar ⁴⁾	-0,13	3,90	-4,10	-34,30	-14,86	-13,05	8,62
Onoterade aktier ⁵⁾	0,00	0,05	5,94	-33,14	0,75	1,12	0,46
Fastighetsplaceringar sammanlagt	0,72	44,18	1,01	1,00	15,26	46,96	27,77
Direkta fastighetsplaceringar	0,55	42,17	0,62	1,15	14,95	48,08	28,75
Fastighetsplaceringsfonder och kollektiva investeringar	0,17	2,00	8,37	0,00	8,00	19,91	4,70
Övriga placeringar	0,30	3,45	8,79	5,35	2,79	-3,09	1,97
Placeringar i hedgefonder ⁶⁾	0,22	2,89	7,52	4,68	5,22	0,82	2,28
Råvaruplaceringar	0,00	0,00	0,00	0,00	-5,43	-21,77	-7,17
Övriga placeringar ⁷⁾	0,08	0,56	18,76	9,53	3,65	-3,95	29,32
Placeringar sammanlagt	13,63	299,21	4,29	3,31	5,20	11,48	9,21
Intäkter, kostn. och driftskostn. ej förd. på placeringsslag	0,20	-0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde	13,82	299,17	4,29	3,31	5,20	11,48	9,21

1) Inklusive upplupna räntor.

2) Inklusive kassa och bank samt köpeskillingsfordringar och -skulder.

3) Inklusive blandfonder om dessa inte kan hänföras till någon annan post.

4) Inklusive kapitalfonder och mezzaninefonder samt placeringar i infrastrukturen.

5) Inklusive onoterade fastighetsplaceringsbolag.

6) Inklusive alla typer av andelar i hedgefonder oberoende av fondens strategi.

7) Inklusive de poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag.

8) Förändring av marknadsvärdena vid slutet och början av rapportperioden - kassaflöden under perioden.

Med kassaflöde avses differensen mellan försäljning/intäkter och köp/kostnader.

9) Sysselsatt kapital = Marknadsvärde vid början av rapportperioden + kassaflöden som tidsavvägts per dag eller månad.

RISKHANTERING

Allmänna principer för riskhanteringen

Riskhanteringen baserar sig på LPA:s verksamhetsidé samt på en omvärldsanalys och de strategiska målen. Det är en kontinuerlig och systematisk verksamhet som täcker LPA:s alla uppgiftsområden. Ett mål för riskhanteringen vid LPA är att som en del av den interna kontrollen säkerställa att verksamheten är störningsfri, kontinuerlig och ekonomisk genom att förebygga realisering av kända risker och minimera de förluster som beror på dem. Med hjälp av riskhanteringen kan man dels identifiera de osäkerhetsfaktorer som kan äventyra uppnåendet av målen för verksamheten, dels även identifiera möjligheter.

Det väsentliga är att sträva efter en kostnadseffektiv fördelning av riskhanteringsresurser, vilket förutsätter att man klarlägger nyckelriskerna i verksamheten. I denna process måste betydelsen av de verkningar som riskerna har och sannolikheten av att de blir verklighet bedömas för att lämpliga handlingsprinciper och förfaranden för hantering av riskerna ska kunna tas fram.

Eftersom LPA är en pensionsanstalt med ett offentligt uppdrag består riskhanteringspolitiken i grunden av att undvika risker. Målet är identifiering av riskerna, genomtänkt hantering av dem och eventuellt minskning eller undanröjande av risker.

Ansvar för riskhanteringen och kontroll av den

LPA:s styrelse ser till att pensionsanstalten har tillräcklig intern kontroll och tillräckliga riskhanteringsystem med beaktande av verksamhetens art och omfattning (LFÖPL 119 §). Styrelsen godkänner årligen en riskhanteringsplan som täcker hela LPA:s verksamhet och som anger målen för riskhanteringen inom olika funktioner, gränserna för risktagningen samt ansvaren, riskmätarna och kontrollprinciperna.

Dessutom har LPA:s styrelse godkänt principer för den interna kontrollen. Iakttagandet av dessa principer är också en del av genomförandet av riskhantering i LPA.

Organisering av riskhanteringen

LPA:s styrelse och verkställande direktör har helhetsansvaret för riskhanteringen som en del av LPA:s interna kontroll. Styrelsen godkänner årligen en riskhanteringsplan och bedömer varje år om den interna kontrollen vid LPA, inklusive riskhanteringen, är ordnad på lämpligt sätt. Vad gäller placeringsverksamhetens riskhantering har styrelsens arbetsutskott en central roll på grund av utskottets uppgifter i samband med placeringsverksamheten. Styrelsen beaktar den information som produceras inom riskhanteringen som en del av den strategiska planeringen och beslutsfattandet.

Riskhanteringsfunktionen leds av verkställande direktören. Vid tillsynen över riskhanteringen biträds verkställande direktören av LPA:s ledningsgrupp. Den praktiska koordineringen och rapporteringen inom riskhanteringen, utvecklandet av riskhanteringsprocesserna och tillsynen över att bestämmelserna iakttas (compliancefunktionen) ankommer på juridiska chefen, som arbetar under verkställande direktören och samtidigt är LPA:s riskhanteringschef.

Verkställande direktören och direktörerna svarar för att riskhanteringen är korrekt ordnad i de enheter som är verksamma under dem. Varje enhetschef svarar för genomförande av riskhantering i den egna enheten. I samband med den årliga verksamhetsplaneringen utarbetar enheterna och aktuarien riskhanteringsplaner för den egna verksamheten. De ansvariga för identifierade enskilda risker har utsetts på individnivå i varje enhets riskhanteringsplan.

Uppföljning och kontroll

LPA:s ledningsgrupp övervakar riskhanteringsverksamheten, dvs. att de riskhanteringsåtgärder som ingår i planerna också genomförs i praktiken (de ansvariga personernas kontrollansvar), genom att man följer med resultaten av de riskmätare som uppställts, dvs. att riskerna hålls inom godtagbara

gränser, samt hur riskhanteringsprocessen framskrider och hur den fungerar.

Den interna granskningen väljer granskningsobjekten med utnyttjande av resultaten av de riskkarteringar som gjorts i LPA samt granskar också riskhanteringsverksamheten och ger vid behov sakkunnigutlåtanden om riskhanteringen.

Rapportering

Till styrelsen rapporteras halvårsvis om helhetssituationen i fråga om riskhanteringen. Rapporter om placeringsriskerna ges till styrelsen kvartalsvis samt dessutom rapporteras särskilt om andra väsentliga risker som observerats under året.

De väsentliga riskobservationer som gjorts på enheterna rapporteras till ledningsgruppen kvartalsvis.

Den försäkringstekniska ansvarsskuldens risker och riskhantering

Definition av riskerna och riskhanteringsstrategier

Enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet (SHM) har fastställt överförs i bokslutet till premieansvaret för lantbruksföretagarnas LFÖPL-grundskydd den del av LPA:s intäkter som inte har använts till att täcka LPA:s övriga kostnader. Lantbruksföretagarnas LFÖPL är därigenom ett rent fördelningssystem och ansvarsskulden har närmast karaktären av en buffertfond som säkerställer likviditeten. På grund av det ringa beloppet gäller likviditetsrisken huvudsakligen uppskattningen av den årliga premieinkomsten och statsandelen.

Penningflödet i anslutning till LFÖPL-grundskyddet för stipendiater måste hållas separat från det penningflöde som gäller lantbruksföretagare. Därför utgörs premieansvaret för stipendiaternas LFÖPL-grundskydd av skillnaden mellan inkomsterna och utgifterna för stipendiater i enlighet med de grunder som SHM fastställt. Staten deltar i framtiden i finansieringen av pensionsskyddet för stipendiater om premieansvaret för stipendiater någon gång blir negativt.

På grund av den ringa omfattningen av LFÖPL-tillägsskyddsrollen är den inte förbunden med några väsentliga risker. Staten deltar i betalningen av de pensioner som bygger på tillägsskyddet i den mån ansvarsskulden och den avkastning av placeringarna som den inbringat inte är tillräcklig.

Den kostnad som beror på ordnandet av lagstadgat arbetsskadeskydd enligt OFLAL finansieras ur grundskyddsandelen (FPA och LFÖPL) samt ur statens andel och lantbruksföretagarnas premieandel. De som finansierar grundskyddet deltog inte före 2004 i fonderingen av bestående ersättningar och de betalar därför under en övergångsperiod 2004–2018 en särskild kompletteringsavgift för att täcka det ansvarsunderskott som uppkommit. Både kompletteringsavgiften och det egentliga ersättningsansvaret bestäms enligt grunder som SHM fastställt. Efter övergångsperioden kommer OFLA för arbetstid (dvs. arbetsskador) att vara ett helt fonderande system i fråga om de bestående ersättningarna. Skillnaden mellan de försäkrades kostnadsandel enligt OFLAL 148 § 3 mom. och den årliga premieinkomsten uppföljs genom ett utjämningsansvar, som samtidigt kontrollerar att nivån på premierna är rätt. SHM fastställer grunderna även för premiens del.

Den frivilliga olycksfallsförsäkringen för fritiden finansieras av de försäkrade genom försäkringspremien, vars nivå fastställs av SHM. I den frivilliga fritidsförsäkringen är risken för en plötslig nedgång i försäkringsbeståndet verklig. Därför måste ansvarsbeloppet vara rätt dimensionerat för att framtida ersättningar för redan inträffade skador ska kunna betalas. I fritidsförsäkringens ersättningsansvar används samma kapitaliseringsmodell som i den lagstadgade arbetsskadeförsäkringen. Även grunderna för fritidsförsäkringen fastställs av SHM i fråga om både ersättningsansvaret och försäkringspremien.

Riskhanteringsprocesser

Grunderna för försäkringspremierna, skötselkostnaderna och de försäkringstekniska ansvaren fastställs av SHM för alla försäkringsrörelser som LPA bedriver. Kreditförlustrisken är inte väsentlig, men man observerar den kontinuerligt. På grund av att verksamheten är lagstadgad kan LPA inte göra någon riskprövning i pensions- och olycksfallsförsäkringen.

Enligt 5 § i statsrådets förordning om verkställighet av lagen om pension för lantbruksföretagare (LFÖPF) fastställs statsandelen tre gånger om året: i november under det föregående året fastställs förskottsposterna för hela följande år, i juni justeras förskottsposterna för den senare delen av det innevarande året (samtidigt som den slutliga statsandelen fastställs för det föregående året) och i november justeras den förskottspost som ska betalas för december. Statsandelsutredningarna bygger på noggranna uppföljningsmodeller som stödjer sig på så färsk statistik som möjligt och beaktar de lagstiftnings-, it- och andra dylika ändringar som redan är kända.

I fritids-OFLA-rörelsen har man som skydd mot stora skador en skadeexcedentåterförsäkring (Excess of Loss). Täckningen i återförsäkringen är den del av skadeutgiften som överstiger 500 000 euro, medan återförsäkrarens maximiansvar är 1 000 000 euro per slutlig skada. Som beredskap för fluktuationer i det årliga resultatet av fritids-OFLA finns ett utjämningsansvar, som har en riskteoretiskt bestämd såväl nedre som övre gräns.

Försäkringsmatematiska antaganden

I den försäkringsrörelse som gäller LFÖPL-grundskyddet följer man ArPL-beräkningsräntan, som fastställs halvårsvis. Beräkningsräntan för LFÖPL-tilläggsskyddet är 4,25 %. I OFLA-försäkringarna för arbetstid och för fritid är beräkningsräntan 3,5 %.

I uppföljningsmodellerna för LFÖPL-försäkrade och -pensioner används ett dödlighetsmått som har definierats utifrån uppgifterna om LFÖPL-försäkrade och -pensionstagare. I OFLA-försäkringarna används samma dödlighetsmått som i LFÖPL, men vid kapitaliseringen av de bestående ersättningarna från OFLAL används den allmänna olycksfallsförsäkringens dödlighetsmått och på det baserade kapitalvärdeskoefficienter. Olycksfallsförsäkringscentralen (TVK) har uppdaterat koefficienterna enligt ett nytt dödlighetsmått år 2016. De nya koefficienterna togs i bruk vid uträkandet av ansvaren per 31.12.2017. Ansvarerna per 31.12.2016 beräknades fortfarande enligt dödlighetsmättet 2011.

Volymuppgifter om den försäkringstekniska ansvarsskulden

Uppgifter om storleken av den försäkringstekniska ansvarsskulden för de olika försäkringsrörelserna samt nyckeltal som beskriver försäkringsverksamheten ingår i noterna till bokslutet. Beloppet av utjämningsansvaret i OFLA-fritidsförsäkringen, idealzonens nedre och övre gräns samt deras utveckling under tio år framgår också av bokslutsmaterialet.

Hantering av placeringsrisker

Definition av riskerna och riskhanteringsstrategier

Placeringsverksamhetens betydelse är relativt sett mindre än vad som är vanligt i arbetspensions-systemet. LPA:s placeringstillgångar är föremål för marknads-, ränte- och likviditetsrisker, av vilka likviditetsrisken är den viktigaste på grund av hur LPA:s verksamhet finansieras. Detta har beaktats i placeringsverksamheten genom att tillgångarna har placerats i objekt som lätt kan realiseras samt genom att långfristiga likviditetsprognoser uppgjorts.

Placeringspolitiken och ändringarna i den samt de detaljerade målen för placeringsverksamheten beskrivs i en placeringsplan som uppgörs årligen.

Riskhanteringsprocesser

Styrelsen fastställer årligen en placeringsplan och en riskhanteringsplan för LPA:s hela verksamhet. I riskhanteringsplanen beskrivs de allmänna principerna för intern kontroll med avseende på place-

ringsverksamheten, och dessa principer preciseras sedan i placeringsplanen. Genomförandet av placeringsplanen granskas åtminstone en gång i kvartalet både i styrelsens arbetsutskott och i styrelsen. Ekonomienheten svarar för kontrollen av placeringsriskerna och rapporterar om dem.

En betydande del av LPA:s placeringstillgångar förvaltas av utomstående kapitalförvaltare. Den portfölj som varje kapitalförvaltare sköter har begränsats till 40 % av placeringstillgångarnas sysselsatta kapital. Genom inbördes avtal har portföljförvaltarnas befogenheter begränsats i fråga om allokering. Portföljförvaltarna övervakas genom rapportering åtminstone varje månad samt genom att man träffar ansvarspersoner regelbundet. Som portföljförvaltare anlitas bara allmänt kända aktörer med gott rykte.

I beräkningsgrunderna för de rörelser som LPA verkställer föreskrivs särskilt i varje enskilt fall om följande minimikrav på avkastningen av placeringarna:

- LFÖPL-grundpensionsförsäkringen: beräkningsräntan (4,75 % från 1.1.2017 och 5,25 % från 1.7.2017)
- LFÖPL-tilläggspensionsförsäkringen: beräkningsräntan 4,25 %
- OFLA-ansvarsskulden: beräkningsräntan 3,5 %.

LPA använder sig av VaR- och stresstestningstillsyn. Med hjälp av dem kan man bättre bedöma de maximala förlustriskerna i placeringsverksamheten och hur förändringar på marknaden inverkar på placeringstillgångarna.

Volymuppgifter om placeringsbeståndets riskstruktur

Placeringarna och deras avkastning är redan beskrivna i noterna och i nyckeltalen.

Tabellen visar de olika placeringsslagens genomsnittliga andelar enligt läget i slutet av 2017. I siffrorna ingår inte aktierna i fastighetsaktiebolaget Kiinteistö Oy Metsätapiola som berättigar till innehav av de egna lokalerna och inte heller placeringskonton.

Placeringsslag	Sysselsatt kapital (miljoner euro) 31.12.2017	Andel %	Avkastning % per år
Lån	0,0	0,0	0,0
Masskuldebrevslån	86,1	31,3	3,3
Marknadspengar	34,7	12,6	0,8
Ränteplaceringar totalt	120,8	43,9	2,8
Aktier och andelar	105,9	38,5	8,8
Fastigheter	48,2	17,6	1,0
Samtliga	274,9	100,0	4,3

Placeringarna (enligt marknadsvärdet 31.12.2017) fördelar sig geografiskt så att 28,0 % är placerade i Finland och 37,0 % i övriga Europa samt 35,0 % i den övriga världen.

Fastighetsplaceringarna (enligt marknadsvärdet 31.12.2017) fördelar sig på kontorsfastigheter 60,5 % (5 objekt), bostadsfastigheter 29,4 % (6 objekt) och övriga fastighetsobjekt 5,7 % (4 objekt) samt fastighetsfonder 4,4 %. Objekten är till största delen belägna i huvudstadsregionen.

Operativa risker

Definition av riskerna och riskhanteringsstrategier

Riskhanteringen är en del av arbetet i varje enhet. I samband med den årliga verksamhetsplaneringen tar enheterna ställning till väsentliga risker som är förknippade med deras verksamhet samt till förebyggande åtgärder och riskhanteringsåtgärder genom att varje enhet utarbetar en egen riskhanteringsplan baserad på ledningens riskanalys. Utifrån de enskilda planerna sammanställs en riskhanteringsplan som täcker hela LPA.

Riskhanteringsprocesser

Som redskap i riskhanteringsprocesserna används bl.a. LPA:s arbets- och handläggningsordning, arbetsordningen för ekonomiförvaltningen och separata anvisningar som getts med stöd av den samt sekretessreglerna, datasäkerhetsreglerna, skyddsföreskrifterna och beredskapsplanen.

De operativa riskerna hanteras genom kontinuerlig utbildning och efterträdarplanering, genom rätt organisering och genom förebyggande kontroller som är inbyggda i datasystemen för att begränsa sannolikheten av ogynnsamma händelser. En kontinuerlig kvalitetskontroll av handläggningen och tillämpningarna genomförs med hjälp av chefsövervakning, avstämningar och stickprovsgranskningar. Den interna kontrollen används för att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, föreskrifter och anvisningar samt att de mål som gäller en ekonomisk och effektiv verksamhet iakttas. Egendoms- och skaderiskerna kartläggs årligen och de väsentliga riskerna har försäkrats.

Beskrivning av väsentliga operativa risker

De operativa riskerna hänför sig till både de interna och externa verksamhetsförutsättningarna. Alla funktioner i LPA är till en stor grad beroende av it-tillämpningarna, olika register och uppgifterna i dem. En betydande operativ risk utgör även den stora volymen i betalningsrörelsen. LPA måste ständigt beakta bland annat de förändringar som inträffar i de försäkrades verksamhetsmiljö samt de lagändringar som gäller LPA:s verksamhetsområden.

UNDERSKRIFTER

Esbo den 13 mars 2018

Juha Marttila
ordförande

Mikko Kautto
vice ordförande

Holger Falck

Minna Liuttu

Hannu Mäkinen

Jarmo Mäntyharju

Kati Partanen

Veli-Pekka Talvela

Henna Vuotila

Päivi Huotari
verkställande direktör

Efter genomförd granskning har vi i dag gett en revisionsberättelse

Helsingfors den 27 mars 2018

PricewaterhouseCoopers Ab
CGR-sammanslutning

Jukka Paunonen
CGR

Förteckning över bokföringsböckerna

Balansbok	Inbunden handling	10 år efter räkenskapsperiodens slut
Balansspecifikationer och specifikationer av noter	Handling	10 år efter räkenskapsperiodens slut
Huvudbok	DVD-skiva	10 år efter räkenskapsperiodens slut
Dagbok	DVD-skiva	10 år efter räkenskapsperiodens slut
Kassakladd	På OpusCapitas server	10 år efter räkenskapsperiodens slut
Bankernas kontoutdrag	På OpusCapitas server	6 år efter räkenskapsperiodens slut
Inköpsreskontra	DVD-skiva	6 år efter räkenskapsperiodens slut
Inköpsfakturor	DVD-skiva	6 år efter räkenskapsperiodens slut
Reseräkningar	DVD-skiva	6 år efter räkenskapsperiodens slut
Försäljningsreskontra	DVD-skiva	6 år efter räkenskapsperiodens slut
Lönebokföring	På Aditros server	10 år efter räkenskapsperiodens slut
Andra verifierationer	Pappersversion	6 år efter räkenskapsperiodens slut

Verifikationsslagen finns uppräknade i bokslutets balansspecifikationer.

Bokföringsmaterialet förvaras i fastighetsaktiebolaget Kiinteistö Oy Metsätapiolas lokaler i Esbo. Dessutom förvaras DVD-dokument hos Helsingfors OP Bank.

Revisionsberättelse

Till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts delegation

Revision av bokslutet

Utlåtande

Som vårt utlåtande anför vi att bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om pensionsanstaltens verksamhetsresultat och ekonomiska ställning i enlighet med de i Finland gällande bestämmelserna om upprättande av bokslut och att det uppfyller de lagstadgade kraven.

Föremålet för revisionen

Vi har reviderat Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts (FO-nummer 0101319-6) bokslut för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2017. Bokslutet omfattar balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

Motivering för utlåtandet

Vi har utfört revisionen i enlighet med god revisionssed som tillämpas i Finland. Våra skyldigheter enligt god revisionssed beskrivs närmare under Revisorns skyldigheter vid revision av bokslut.

Enligt vår mening har vi inhämtat tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis som grund för vårt utlåtande.

Oavhängighet

Vi är oavhängiga av bolaget enligt de etiska krav som iaktas i Finland vad avser den revision vi har utfört och vi har uppfyllt de övriga etiska skyldigheter som följer av dessa krav.

Styrelsens och verkställande direktörens skyldigheter i fråga om bokslutet

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för att bokslutet upprättas så att det ger riktiga och tillräckliga uppgifter i enlighet med de i Finland gällande bestämmelserna om upprättande av bokslut och uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar också för sådan intern kontroll som de anser behövas för att de ska kunna upprätta ett bokslut som inte innehåller väsentliga felaktigheter på grund av oegentligheter eller fel.

Styrelsen och verkställande direktören är vid upprättandet av bokslutet skyldiga att bedöma pensionsanstaltens förmåga att fortsätta sin verksamhet och i tillämpliga fall framföra omständigheter som har samband med att verksamheten fortsätter och med att bokslutet har upprättats på grundval av att verksamheten fortsätter. Bokslutet upprättas på grundval av att verksamheten fortsätter utom i det fall att avsikten är att avveckla pensionsanstalten eller avsluta dess verksamhet eller att det inte finns något annat realistiskt alternativ än att göra så.

Revisorns skyldigheter vid revision av bokslut

Vårt mål är att få en rimlig säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller väsentliga felaktigheter på grund av oegentligheter eller fel samt att avge en revisionsberättelse som innehåller vårt utlåtande. Rimlig säkerhet är en hög säkerhetsnivå, men den garanterar inte att väsentliga felaktigheter alltid upptäcks vid en revision som utförs enligt god revisionssed. Felaktigheter kan orsakas av oegentligheter eller fel och de anses vara väsentliga om de ensamma eller tillsammans rimligen kan väntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med stöd av bokslutet.

Till en revision enligt god revisionssed hör att vi använder yrkesmässigt omdöme och bevarar en yrkesmässig skepticism under hela revisionen. Dessutom:

- Vi identifierar och bedömer riskerna för väsentliga felaktigheter på grund av oegentligheter eller fel och vi vidtar revisionsåtgärder som motsvarar dessa risker och inhämtar tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis som grund för vårt utlåtande. Risker för att en väsentlig felaktighet som orsakats av oegentligheter inte upptäcks är större än risken för att en väsentlig felaktighet som orsakats av ett fel inte upptäcks, eftersom det i samband med oegentligheter kan förekomma samarbete, förfalskning, avsiktligt utelämnande av uppgifter eller anförande av felaktiga uppgifter eller åsidosättande av den interna kontrollen.
- Vi bildar oss en uppfattning om den interna kontroll som är relevant för revisionen för att kunna planera granskningsåtgärder som är lämpliga med tanke på omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i den interna kontrollen vid pensionsanstalten.
- Vi utvärderar ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och rimligheten i företagsledningens bokföringsmässiga uppskattningar och i de uppgifter som framställs om dem.
- Vi kommer till en slutsats huruvida det varit riktigt att styrelsen och verkställande direktören upprättat bokslutet utifrån att verksamheten förutsätts fortsätta, och på grundval av de inhämtade revisionsbevisen kommer vi till en slutsats huruvida det i fråga om händelser eller omständigheter förekommer sådan väsentlig osäkerhet som kan ge märkbar orsak att tvivla på pensionsanstaltens förmåga att fortsätta sin verksamhet. Om vår slutsats är att det förekommer väsentlig osäkerhet, måste vi i vår revisionsberättelse fästa läsarens uppmärksamhet på de uppgifter i bokslutet som anger osäkerhet eller, om de uppgifter som anger osäkerhet inte är tillräckliga, måste vi anpassa vårt utlåtande. Våra slutsatser baserar sig på de revisionsbevis som inhämtats före den dag revisionsberättelsen avgavs. Framtida händelser eller omständigheter kan dock leda till att pensionsanstalten inte kan fortsätta sin verksamhet.
- Vi utvärderar bokslutet, inklusive alla uppgifter som framställs i bokslutet, det allmänna framställningssättet, strukturen och innehållet samt om de affärshändelser och andra händelser som bokslutet bygger på beskrivs i bokslutet så att det ger riktiga och tillräckliga uppgifter.

Vi kommunicerar med förvaltningsorganen bland annat om den planerade omfattningen och tidpunkten för revisionen samt om betydande revisionsobservationer, inklusive sådana eventuella brister i den interna kontrollen som vi identifierar under revisionen.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Övrig information

Styrelsen och verkställande direktören svarar för övrig information. Övrig information inbegriper den övriga information som ingår i verksamhetsberättelsen och årsredovisningen med undantag för bokslutet och vår revisionsberättelse om bokslutet. Vi har fått tillgång till verksamhetsberättelsen före den dag vi avgav denna revisionsberättelse och vi väntar oss att få tillgång till årsredovisningen efter nämnda dag.

Vårt utlåtande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa den ovan specificerade övriga informationen i samband med revisionen av bokslutet och att då vi gör det bedöma om den övriga information står i väsentlig konflikt med bokslutet eller den kunskap vi inhämtat när vi utförde revisionen eller om den övriga informationen annars verkar vara väsentligt felaktig. Beträffande verksamhetsberättelsen är vi dessutom skyldiga att bedöma om berättelsen har upprättats enligt de bestämmelser som ska tillämpas då den upprättas.

Som vårt utlåtande anför vi

- att uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet stämmer överens
- att verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med de bestämmelser som ska tillämpas då verksamhetsberättelsen upprättas.

Om vi på grundval av det arbete vi inriktat på informationen i verksamhetsberättelsen kommer till en sådan slutsats att det finns en väsentlig felaktighet i denna övriga information, måste vi rapportera om det. Vi har inget att rapportera i detta avseende.

Helsingfors 27.3.2018

PricewaterhouseCoopers Ab

Revisionssammanslutning

Jukka Paunonen

CGR

*PricewaterhouseCoopers Ab, revisionssammanslutning, PB 1015 (Östersjötorget 2), 00101 HELSINGFORS
Tfn 020 787 7000, Fax 09 641 367, www.pwc.fi
Hemort Helsingfors, FO-nummer 0486406-8*